СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVIII. Ч. 3. Джерзі Сиտі, Н. Дж., четвер, 4-го січня 1940. No. 3. Jersey City, N. J., Thursday, January 4, 1940. VOL. XLIII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ГОСТРИЙ ПРОТЕСТ АМЕРИКИ ПРОТИ АНҐЛІЇ

ВАШИНҐТОН. — Хоч загальна американська публична опінія стоїть по боці Анґлії, то проте американський уряд пильно стоїть на сторожі американських прав і не позволяє навіть Анґлії їх насилувати. Тепер департамент стейту вислав на руки анґлійського уряду гострий протест проти того, що анґлійські кораблі зупиняють американські кораблі на широкім морі і цензурують почту, призначену не лиш до воюючих, але й до невтральних держав. Нераз вони ту почту конфіскують. Так сконфіскували вже 1,700 мішків почти. Цього було навіть для Америки забагато і вона запротестувала, висказуючи в протесті водночас бажання, щоб Анґлія скоро повідомила Америку, що та практика буде припинена. Це вже третій протест цього роду. Але попередні були лагідні в порівнанні з останнім. Попередньо Америка протестувала проти того, щоб Анґлія конфіскувала німецькі продукти, які були призначені для Америки, а також щоб зводила своїми военними кораблями битви на невтральній, 300 миль широкій смузі, що опоясує обі Америки.

БУДЕ БУРЛИВА СЕСІЯ В КОНҐРЕСІ.

ВАШИНҐТОН. — Хоч конґресові провідники висказували бажання, щоб теперішня конґресова сесія відбулась мирно, то так виглядає, що це буде дуже бурлива сесія. Бо є багато справ, над якими нема одної думки, і щоб ту думку осягнути, треба над ними дискутувати. До столиці вже позїжджались сенатори і посли та покищо приватно дебатують над біжучими справами. Першою річчю, яку вони візьмуть під дискусію, буде державний буджет, опісля справи національної оборони.

КОМІТЕТ ДАЄСА ПОГОДИВСЯ.

ВАШИНҐТОН. — Комітет Даєса, що складається з сімох членів, тепер, на вступі до надходячої конґресової сесії, погодився відносно звіту зо своєї роботи. Перед тим цей комітет був розколовся і так виглядало, що буде два звіти. Тепер вони всі погодились і всі підписали один і той самий звіт. Комітет буде домагатись від конґресу нових грошей на свою роботу, у висоті $200,000.

ЧУЖІ АҐЕНТИ ПІД СУДОМ.

ВАШИНҐТОН. — Головний прокуратор Мурфі оголосив, що його департамент потягнув перед суд декілька чужих орґанізацій і осіб за шпигунування в користь Совєтів. Тими орґанізаціями й особами є: Інтернешенел Поблишерс, інк.; Воркерс Лайбрері Поблишерс, інк.; Ворлд Туристс, інк.; Олександер Трахтенберґ, Абрагам Гелер, Джозеф Бродскі, Дж. Ґолос, Роберт Майнор, Валас Доґлас, Ребека Ґрех і Ізраель Амтер.

ЗДІЙНЯЛИ „СОВЄТСЬКОМУ РОБІТНИКОВІ" ГОЛОВУ.

НЮ ЙОРК. — Совєтському символічному робітникові, що стояв високо на совєтськім павільоні на Світовій Виставі в Ню Йорку, з червоною звіздою в руках, сталась пригода, що дуже добре символізує долю всіх совєтських робітників: йому тепер відтяли голову. Він справді ще стоїть високо на павільоні і навіть держить іще звізду в руках, але голови вже нема. Павільон тепер розбирають робітники, бо Совєти хочуть усе забрати назад до себе і там іще раз це все поставити.

ВІДЄМНИЙ ВПЛИВ ВІЙНИ НА ФАРМЕРСТВО.

ВАШИНҐТОН. — У половині цього місяця збереться у Вашинґтоні фармерський дорадчий комітет, щоб нарадитись над тим, як запобігти спадкові фармерських експортів, що повстав внаслідок війни. Отож війна, замісць збільшити експорт, зменшила його. А то тому, що головним консументом фармерських продуктів могла би бути Німеччина, а та є відтята бльокадою. Анґлія і Франція не купують в Америці фармерських продуктів, бо вони мають свої кольонії і домінії, які засобляють їх тими продуктами.

КРИТИКУЮТЬ „ТІ ВІ ЕЙ".

ВАШИНҐТОН. — Голова конґресового військового комітету, посол Мей, у звіті до конґресу гостро критикує державні електрівні, звані „Тенесі Велей Оториті", та каже, що ті електрівні, щоби похвалитись „здобутками", подають неправдиві цифри доходу. Якби почислити ті податки, які згадані елетрівні малиб заплатити стейтові і федеральному скарбові, а також відсотки від вложених капіталів, то показалосяб, що вони працюють із великим дефіцитом, говорив Мей. Лиш в однім стейті Тенесі вони знищили чотири приватні електрівні, які платили близько пять міліонів податків річно.

ПРИСПІШУЮТЬ МОРСЬКІ ЗБРОЄННЯ.

ВАШИНҐТОН. — Новоназначений секретар маринарки, Едісон, заявив, що в наступнім році він візьметься за приспішення будови военних кораблів і прибережних узброєнь.

В СКРЕНТОНІ ЗА УЧАСТЬ У ВСЕУКРАЇНСЬКІМ НАЦІОНАЛЬНІМ КОНҐРЕСІ

СКРЕНТОН, ПА. — На поклик гром. Онуфрія Запоточного, головного радного У. Н. Союзу, зійшлися на наради такі представники від запомогових орґанізацій, товариств, братств і парохій, щоби порадитись, як нам краще зорґанізувати допомогу Рідному Краєсі: Василь Баран від 123 від. У.Н.С., Іван Кривокульський і Михайло Федицький від 144 від. У.Н.С., Михайло Камінський і Стефан Петрівський від 159 від. У.Н.С., Михайло Гнатів від 162 від. УНС., Яків Стаднір від 208 від. У.Н.С., Кирило Волощук від 229 від. У.Н.С., Онуфрій Запоточний від 280 від. У.Н.С., Теодор Колодій від 326 від. У.Н.С., Пилип Демкович від 408 від. У.Н.С., Осип Демкович від 449 від. У.Н.С., Кирило Волощук від від. 2 У.Р.С., Василь Стельмах від 48 від. У.Р.С., Василь Баран і Дмитро Попіль від 98 від. У.Р.С., Михайло Федицький і Іван Кривокульський від 261 від. У.Р.С., Степан Петрівський від 129 від. Народньої Помочі, Богдан Волощук від 129 від. Провидіння, Василь Баран від укр. парохії св. Михайла, Микола Масляк від укр. парохії св. Володимира.

По короткій дискусії вище згадані представники рішили приступити до загального всеукраїнського обєднання в Америці. Постановлено скликати в короткому часі другі обширніші збори, щоб на них вибрати делеґатів на Всеукраїнський Національний Конґрес, що має відбутися в Ню Йорку в днях 16 і 17 березня 1940 р.

У звязку з тим, що було проголошене в „Народній Волі" з 28. грудня 1939 р. в справі заснування в Скрентоні У. Н. Ради, отсі відділи відкликали своїх заступників з боку У. Н. Союзу: Михайло Волощук з 123 від., Степан Петрівський з 159 відділу. З боку У. Р. Союзу: Іван Тарас з від. 48.

До тимчасового комітету вибрані наступні громадяни: Михайло Камінський, предсідник; Онуфрій Запоточний, заступник предсідника; Михайло Федицький, секретар рекордовий; Пилип Демкович, секретартар фінансовий.

200 СМЕРТЕЙ ВІД КОМУНІКАЦІЇ НА НОВИЙ РІК

Краєва Рада Безпеченства обчисляє, що через святкування Нового Року згинули в Америці 200 осіб через одні комунікаційні випадки. 43 особи згинули від власної руки, а 15 осіб від вогню.

СМЕРТЬ ВІД ОБКУРЮВАННЯ КОРАБЛЯ

Від ґазів, уживаних до викурювання корабля „Америкен Робин", що стоїть на причалі на кінці вулиці Линден у Джерзі Сити, згинули два моряки, а вісім інших пішли до шпиталю.

Поліція арештувала двох робітників, що переводили викурювання корабля. Ці боронються, що залога корабля не хотіла послухати їх приказу й вибратися з корабля підчас викурювання.

КРИГА ЗАТОПИЛА СКУНЕР НА ГУДСОНІ

Велика крига на ріці Гудсоні затопила коло міста Ірвінґтон над Гудсоном, у стейті Ню Йорк, скунер „Експерментер", власність Волтера Питкина, професора Колюмбійського університету. Професор і два моряки втекли з корабля на криги, на котрих ждали три години, поки їх добуто на безпечне місце.

ГРАБІЖ У ТЕАТРІ

У вівторок вечором напали два узброєні бандити на касу театру Форест у Ню Йорку й забрали з неї цілотижневий прихід з вистави „Тобеко Ровд". Припускають, що втрата виносить 4,000 до 5,000 долярів.

Згадана вистава йде в цьому театрі вже семий рік. Грабіжники вибрали для грабіжу момент, коли заряд театру збирався занести цілотижневий зарібок до банку.

ПОБОЮЮТЬСЯ ПОВСТАННЯ В ІРЛЯНДІЇ

ДОБЛИН. Ірляндський уряд береться силою здушити ірляндських революціонерів-терористів, що хочуть викликати повстання, щоб таким чином довести до обєднання цілої Ірляндії. Де Валера є також за таке обєднання, але хоче полагодити ту справу з Анґлією мирним шляхом. Іде тут про північну Ірляндію, яка далі визнає владу британського короля. Консервативні ірляндські кола побоюються, щоб вони через революцію не втратили тої свободи, яку вже здобули.

ДИТИНА ЇДЕ КРАДЬКИ ПОЇЗДОМ

На поїзді, що приїхав з Вашинґтону до Ню Йорку, відкрито 11-літню дівчину, що ховалася перед кондуктором. Вона призналася, що приїхала з Вашинґтону без білету. Відставлена на поліцію, а потім до Дитячого Товариства, вона призналася, як називається та що вибралася з дому, посварившися з братом. Заряд Товариства вислав телеґраму до її родичів у Вашинґтоні, щоб вислали їй гроші на білет додому. Родичі не мали грошей і Товариство мусить збирати наперед гроші на дорогу.

НЕ МІГ ОПЕРТИСЯ БАЖАННЮ ПІДПАЛУ

27-літній Ралф Кип, провідник пластунів у Бруклині, Ню Йорк, признався перед судом, що скільки разів він напився пива, він не міг опертися бажанню підпалу. Він признався теж, що підложив вогонь під чотири доми впродовж кількох годин. Суддя вислав його до дому поправи.

САМОГУБСТВО ГЕРОЯ БЕЗ ПРАЦІ

У своїй кімнаті на 71 вулиці в Ню Йорку задушився світляним ґазом 50-літній безробітний робітник Вилієм Седрал. Приготовляючися до самогубства, він виложив на стіл свій уніформ з 9 медалями за відвагу, які він дістав підчас американської виправи в Франції.

БАТЕРІЯ НІМЕЦЬКИХ ГАРМАТ НА ЗАХІДНЬОМУ ФРОНТІ.

ФІНИ ДАЛІ ПЕРЕМАГАЮТЬ НА ЦІЛОМУ ФРОНТІ

ГЕЛЬСІНКІ. — Совєтські війська далі наступають, але без успіху. Фіни не тільки відбивають усі атаки, але осягають перемогу за перемогою. Американський кореспондент стверджує, що совєтські війська борються хоробро, що не піддаються навіть у безвихідному положенні. Але все те не помагає. Військо не є підготоване до военної кампанії в часі зими і такого сильного морозу, який є в Фінляндії. Жовніри буквально замерзають цілими сотнями. Совєтська армія перевищає очевидно щодо числа фінську армію. Зате фіни краще виеквіпувані. Мають теплі вовняні одяги і добру обуву, себто те, чого бракує цілковито совєтській армії. Кореспонденти кажуть, що мороз убиває стільки совєтських жовнірів, що й кулі. І те є причиною, що фіни розгромлюють совєтські війська досить легко й дуже скоро. Тепер вони здобули цілу совєтську военну базу й окружують нові совєтські частини з 26,000 жовнірами. А тому кілька днів знищили найменше 16,000 совєтських жовнірів, що попали в їхню засідку. Ще найбільше ведеться Совєтам з літаками. Місто Або бомбардували 31 совєтських літаків, що скинули 200 бомб і запалили старинний замок. Та, як виявляється, вогонь зараз погашено й шкода не була велика. Зате фіни зістрілили 7 совєтських літаків.

СОВЄТСЬКО-АНҐЛІЙСЬКЕ НАПРУЖЕННЯ.

ЛОНДОН. — Британський амбасадор Вилйем Сідс покинув Москву, а при відїзді сказав йому совєтський міністер закордонних справ, Молотов, що відносини між Великою Британією і Совєтами стануть іще гіршими, якщо Анґлія не заперестане протисовєтської акції. Молотов мав тут на думці в першу чергу допомогу Фінляндії, а далі попертя Анґлії в Лізі Націй тих держав, що заявилися за викинення Совєтів з Ліґи. В урядових британських колах рахуються з тим, що таки прийде до зірвання зносин з Совєтами через Фінляндію.

НІМЕЧЧИНА ПРОТИ ФІНЛЯНДІЇ.

БЕРЛІН. — Німеччина занепокоєна допомогою Анґлії Фінляндії. Та не йде їй тут про Фінляндію, ні про Совєти, а про себе саму. Вона боїться, щоб Анґлія не всадовилась у Фінляндії й не зробила її своєю военною базою, зверненою проти Німеччини.

ГОТУЮТЬ ОФЕНЗИВУ, А НЕ МИР.

БЕРЛІН. — Це британська пропаґанда розносить постійно по світі, що Німеччина готує нове мирове предложення. Бо по правді Німеччина не думає більше виступати з ніякими такими предложеннями, а тільки з военною офензивою. І про це вона думає, а не про що інше. Таке подає німецьке міністерство заграниних справ через свій урядовий орґан.

ДОНОСЯТЬ ПРО НОВІ ЧЕСЬКІ АРЕШТИ.

БІЛГОРОД. — До Юґославії надійшли відомості з Чехії і Морави, що нацистична влада перевела нові масові арешти, тим разом серед офіцирів бувшої чеської армії. Між іншими арештовано чотирьох бувших чеських ґенералів. Далі виарештувано багатьох журналістів і тих робітників в фабриці муніції „Скода", що вели заграничне ділове листування.

МАЛО ВІСТЕЙ ПРО ВІЙНУ В ФІНЛЯНДІЇ.

БЕРЛІН. — Німці малощо знають про війну в Фінляндії, бо німецька преса подає здебільша тільки те, що голосять московські военні комунікати. А в них нема ніяких вістей.

НІМЕЦЬКИЙ УСПІХ У ПОВІТРІ.

ЛОНДОН. — Три анґлійські літаки звели бій з 12 німецькими літаками марки Месершміт, себто з тими, що є наймодерніші. Один з літаків не вернувся. Німецький комунікат каже, що німці знищили три британські літаки, що хотіли бомбардувати німецьку територію.

МУСОЛІНІ Й ГІТЛЄР.

БЕРЛІН. — Коли вірити новорічним побажанням, то з того, що побажали собі Гітлєр і Мусоліні, виходить, що вони далі держаться разом і надіються, що їхні народи осягнуть спільні цілі в 1940 р.

ЗІЗНАННЯ НІМЕЦЬКОГО КАПІТАНА-ШПИГА.

ЛОНДОН. — В Анґлії перебуває бувший капітан німецької цісарської армії, фон Рінтелєн, що був у Злучених Державах підчас минулої світової війни німецьким тайним аґентом. Тепер він заявив охоту допомогти британцям знищити нацистичну владу. Він признається, що як німецький аґент мав під собою яких 3,000 німецьких саботажників, та викликав вогні на 32 американських кораблях, що возили достави аліянтам. Він каже, що навіть підготовляв ескпльозію „Блек Том", хоч сам вибух наступив далеко пізніше, коли він уже був в Анґлії. Каже, що йому йшло про те, щоб внаслідок експльозії не було ніякої втрати в людях. Фон Рінтелєн сидів свого часу в тюрмі в Злучених Державах, а потім був задержаний Анґлією як полонений.

"SVOBODA" (UKRAINIAN DAILY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

НА ПЕРЕЛОМІ РОКІВ

Для розумної думки властиво нема в житті такого різкого перелому, який ми залюбки собі уявляємо на початку кожного нового року. З того, що ми починаємо від якогось дня числити новий рік, ще не виходить, що в житті кінчиться якийсь період, а починається новий. Всеж таки думка про кінець одного періоду часу та про початок другого може послужити вигідною пригадкою для глибшого розгляду подій світу за кільканацять місяців.

Перехід з 1939. на 1940. рік, наприклад, звертає увагу на те, що ціла низка справ у світі не покінчена, що вони знаходяться в переходовій, якщо не критичній стадії.

З них очевидно на першому місці стоїть війна між Німеччиною та її ворогами. Німеччина звертає тепер головне вістря боротьби проти Англії й грозить їй страшними репресіями. Рівночасно з тим Німеччина щораз сильніше звертається проти самої економічної й суспільної конструкції Британської Імперії. Хто переможе в економічній боротьбі? — отсе є найголовніше питання в день Нового Року.

Зараз на другому пляні за цею війною стоїть війна між Росією й Фінляндією. Чи потрапить Росія відзискати престиж, утрачений через свою нездібність покінчити з Фінляндією скорим ударом? Поза цею війною ведеться війна Росії, Англії й Німеччини за перетягнення на свою сторону Швеції. Хто переможе в цій боротьбі?

Важною подією для цілого світу треба вважати порозуміння між папством, італійською династією й фашистівською диктатурою в Італії. Це порозуміння зроблено мабуть у ціли якоїсь мирної кампанії. Можна підозрівати, що нині Ватикан відчуває певну спільність інтересів з Англією. Кудиж піде мирна кампанія?

Неменше важні питання вирішується на Сході. Там Японія стоїть на великому роздоріжжі: чи піти їй з Росією, чи може з Англією й Злученими Державами?

Становище Злучених Держав у війні це останнє з головних питань світу, яке може бути вирішене в найближчому році. Покищо американці хочуть помагати Англії й Франції, але без встрявання в активну війну. Одначе можна припустити такі ситуації в світі, що вони заставили б американців подивитися на справу інакше. Що сталосяб, якби так Британська Імперія станула перед загрозою розвалу? Що сталосяб, якби Німеччина пішла дальше в свойому зближенні до большевиків і якби Гітлер попробував бути лідером у якійсь суспільній революції проти плютократії, як це націсти покищо лише на словах заявляють? І що сталосяб, якби Японія загрозила справді поважно американським інтересам на Далекому Сході?

Кожна з цих справ почалася в старому році й кожній з них іще далеко до вирішення. До кожної з них прийдеться нам вертатись у міру поступу нового року, а може й наступних років.

УКРАЇНЦІ В КАНАДІ ОБЄДНУЮТЬСЯ

ВЖЕ ПОКЛАЛИ ОСНОВИ ПІД ОБЄДНАНИЙ РЕПРЕЗЕНТАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНЦІВ КАНАДИ.

Часопис **„Новий Шлях"**, що виходить у Саскатуні (Саскачеван, Канада), приніс у числі з 28. грудня 1939 р. ось такий відрадний поклик до українських організацій у Канаді:

В часі миру, коли безпека нації не є загроженою зовнішніми ворогами, всі демократичні народи слушно позволяють на те, щоб ріжні суспільні ґрупи в межах законів зводили взаємну боротьбу в обороні своїх інтересів. Одначе в часі війни, коли безпека націй є загрожена чужими силами, всі народи припиняють внутрішню боротьбу, щоб усунути зовнішню небезпеку для нації як цілости.

Так зробили сьогодні свободолюбна Канада, Велика Британія і Франція. Так зробили чехи, поляки, фіни. Так роблять усі!

Українська нація, як розшматована й поневолена, потребує єдности для оборони своїх державно - політичних інтересів на міжнародньому форумі в часі війни більше, як якакебудь інша нація в світі. Ця потреба випливає не лише з самого змагання українців до державности, але також із їх обовязку, як одної з найбільших европейських націй, причинитись до осягнення, установлення й оборони тривалого миру в Европі в будучині, за який ведеться сьогоднішня війна.

Всі українці розуміють, що такий мир не був у минулому і не буде в майбутньому можливим без правдивої і вичерпної розвязки української проблеми в Европі.

Всі українці також мусять розуміти, що без їх однозгідної участи і праці на міжнародньому полі така справедлива розвязка української проблеми не буде можливою і під цю пору, як вона була унеможливлена самими українцями в 1918 і 1919 роках через висилку на Мирову Конференцію не єдиної, а кілька українських противних собі делеґацій. Це не сміє повторитися в цій війні. Тимчасом така небезпека вже заходить. Дійсно незалежна опінія українців Канади мусить цьому в найрішучіший спосіб і негайно запобігти.

В цілі безсторонньої і гідної репрезентації української справи перед чинниками Канади і Британської імперії **мусить безпроволочно заіснувати й негайно розпочати діяльність Обєднаний Репрезентаційний Комітет Українців Канади, зложений з уповноважених представників чотирьох національно-українських організацій домініяльного значіння та визначних українських діячів.**

Організації, які мають стати основоположниками цього Обєднаного Репрезентаційного Комітету Українців Канади з найширшими повновластями в загальнo українських справах, тут іменуємо в альфабетному порядку: Братство Українців Католиків, Союз Гетьманців Державників, Союз Українців Самостійників і Українське Національне Обєднання Канади.

Репрезентаційний Комітет звертається до екзекутив усіх цих чотирьох організацій, як найкорше іменувати по **трьох своїх представників членами будучого Обєднаного Репрезентаційного Комітету** і подати їх імена до нашого відома на адресу:

THE REPRESENTATIVE COMMITTEE OF UKRAINIANS CANADIANS, P. O. BOX 69, SASKATOON, SASK.

Найголовнішим завданням того репрезентаційного комітету буде:

1. Організувати українську опінію й засоби в Канаді для допомоги канадійському і британському урядові в цій війні.

2. Представляти, заступати й боронити українські державно - політичні інтереси перед демократичними воюючими державами та невтральними народами світу в дусі декларації канадійських українців і приятелів з 1938 р.

3. Консолідувати політичну діяльність українців в інших державах в ціли усунення небезпеки, появи двох політичних українських представництв на міжнародньому форумі.

Репрезентаційний Комітет цим звертається до екзекутив всіх чотирьох національних організацій і всієї української людности в Канаді вжити всіх заходів, щоб з днем народження Христа Спасителя народився й Обєднаний Репрезентаційний Комітет Українців Канади, який зрушить Українську Велику Справу зо стану неоправданого застою та врятує її від можливого трагічного розбиття.

По сформуванні Обєднаного Репрезентаційного Комітету сьогоднішний комітет здасть перед ним звіт за свою минулу діяльність і зложить свої повновласті на руки нового Репрезентаційного Комітету.

За Репрезентаційний Комітет Українців Канади для видання декларацій:

Т. К. Павличенко, президент.

Члени: **о. М. Пелех, д-р В. Кушнір, інж. В. Косар, посол О. Жеребко, д-р Т. Дацків, о. А. Трух**

М. Бабій, секретар.

ПІЗНАЮТЬ ЩОРАЗ КРАЩЕ Й СОВЄТИ

Канадійський щоденник в Отаві, „Отава Джорнал", помістив недавно статтю п. з.: „Совєтська Росія поза всяким стидом". Через те, що характеристика большевиків у згаданій статті цілковито вірна та що кілька місяців тому англійські часописи вистерігалися щось подібне писати, не хотячи дражнити Совєтів, не від речі буде познайомитися зо зміною відношення англьосаксонців до большевиків.

У згаданій статті читаємо таке:

Совєтська Росія рівняється націстичній Німеччині (якщо її не перевищає!) своїм брутальним цинізмом, нікчемним поведінням та явною, вирафінованою й глупою брехнею. Штука брехати була дипльоматичною штукою. Як практикована дипльоматами впродовж історії, була вона приємною, чемною, з відомою перконливою гладкістю висказана. Росія навіть і це обнизила. Вона зробила її безстидною, а змістом своїм безмежно дурною.

Ніяка брехня не може бути більш безстидною, неповоротною й цинічною, як відповідь Молотова Раді Ліґи Націй. Тут є держава, що нападає на другу, бомбардує і нищіть її міста, мордує безборонне цивільне населення, і всупереч цьому всьому виступає з крайньою безстидною брехнею на устах, що це „не є війна" з тим народом. Якщоб справа не була така страшенно трагічна, то була би вона гідна сміху.

Перед Американським Фільософічним Стоваришенням у Філядельфії говорив професор Карлтон Дж. Гейнс з університету Колюмбія про російський комунізм і німецький націзм як „про - революцію проти цілої історичної цивілізації заходу". Він сказав таке:

„Це є революція проти поміркування й пропорціональности клясичної Греції, проти порядку й законности старинного Риму, проти чесности і справедливости жидівських пророків, проти доброчинности і милосердя Христового миру, проти цілої обширної культурної спадщини християнської церкви в середніх віках і модерних часах, проти освіти 18 століття і проти лібердальної демократії 19 століття".

Це правда. Ті дві держави, Росія і Німеччина, є в нечеснім союзі проти свободи, проти цивілізації, проти Бога. Німеччина розпинає Чехо-Словаччину, розпинає Польщу. Росія, яка низку літ крутійського оббріхування заявила Лізі Націй, що вона є проти агресії, заключила договір з Німеччиною і послідовно бере участь у грабіжу Польщі.

Тепер, коли Сталін, наслідуючи техніку Гітлера, забирається до розпинання Фінляндії, Гітлер помагає йому. Саме недавно британська урядова заява виявила, що Німеччина перешкоджує висилкам до Фінляндії, помагаючи прибивати гвоздями Фінляндію до російського хреста. Ніщо в історії не може бути більш оскорбляюче, більше страшно промовляюче до сумління світу, як крик Фінляндії, який звучить:

„Фінський нарід бореться за незалежність, свободу й честь. Ми боронимо нашої Батьківщини, демократичних інституцій — домів — усього, що цивілізовані народи вважають за дороге.

„Покищо ми боремося самі з неприятелем, що вмаширував до нашого краю. Проте наша боротьба включає оборону справи, спільної всьому людству.

„Як погранична стація західної цивілізації, наша нація має право очікувати активної помочи від інших цивілізованих народів. До всіх тих народів парлямент фінського народу шле цей відклик".

Британія й Франція, що вже ведуть розпучливу боротьбу з могучим аґресором, вже спів ділають у тій боротьбі. Але є ще одна держава, одна імення, яка вродилася в свободі і яка боролася за неї і яка заявляє, що вона обороняє її, а яка тепер могла би станути в її обороні.

Як бачимо, то це останнє вказує, що „Отава Джорнал" недвозначно звертається до Злучених Держав з закликом, щоб вони взяли участь у війні в обороні Фінляндії.

КАНАДА ВПРОДОВЖ 25 РОКІВ

У 1914 році Канадійська Домінія, відповідно до звіту Банку Роял, мала „одну домінуючу велику індустрію", а нею було плекання пшениці. У згаданім році зібрано було 161,000,000 бушлів пшениці; цього року загальний збір пшениці виносив майже 500,-000,000 бушлів. Канада не є тепер державою, що має одну індустрію. У 1914 р. Канада випродукувала золота в вартості коло $15,000,000; цього року продукція золота досягла тут $175,000,000. Продукція ніклю збільшилася з 13 міліонів долярів на $45,000,000; продукція міди збільшилася шестикротно з $10,000,000 на $58,000,000, продукція олова з $1,000,000 на $14,000,000, а продукція цинку зросла з $262,000 на $12,000,000.

Канадійський промисл зробив великі поступи. У році 1915 виносив він $1,400,000,-000. Цього року він виносе неменше як $3,600,000,000.

Одначе Домінія ще далеко не наближилась до остаточних границь своєї продукційної сили. Подібно як Злучені Держави, Канада ще не потрапила розвязати питання безробіття. Якщоб усі її громадяни, що є здібні й охочі до роботи, одержали працю, то подані вище числа могли би бути перевищені, а фінансові журби уряду були би лиш неприємними споминами.

МІД — ТО ДУЖЕ ЗДОРОВА ПОЖИВА

Мід дуже легко травити, тож можуть мід їсти безпечно і такі люди, що мають недомагання з травленням. А мід хворовитим людям їсти добре, тому, що він має в собі багато вуглеводнів, які тепло та силу творять. Значить, що від меду може ослаблена людина стати сильнішою. Мід тому легкий до травлення, що він уже попередньо частинно перетравлений бджолами.

В. Душник

„ЩОРС" — БЛАХМАН МОСКОВСЬКОЇ ПРОПАҐАНДИ

(2)

Тимчасом „Петлюрівські агенти", коли Щорс і Боженко („батько") є на фронті, вбивають жінку Боженка в Києві. Розпечалений „батько" грозить Щорсові, що він „змете" своїми таращанцями „контрреволюцію", одначе Щорс, усоблення порядку, дає йому шаблю від козаків та іменує „бригадиром", і „батько", заспокоївшися, йде дальше воювати Петлюру.

Весною 1919 (!!!) Пілсудскі машируе на Україну з Петлюрою, і Щорс розгромлює польські леґіони на прах. „Батько", виснажений трудами, боротьбою проти контрреволюції та горівкою, вмирає серед степу. Його хоронять вірні товариші таращанці зо співом Шевченкового заповіту, а Щорс в авреолі слави глядить на своїх червоних бійців, які дефілюють зо співом скомунізованої пісні полків Хмельницького „Гей, не дивуйтеся".

На тому й кінчиться акція „Щорса".

2. „Історичні факти" — московська брехня.

Деякі американські критики написали, що ця фільма „хоч може не подобається Німеччині, бож представляє карикатуру німецької армії, проте становить історичну вартість", цебто представляє вірно історичні факти.

Нас, що знаємо українську історію, це знання, яким майстром є Москва у фальшуванні історії, не переконають ні американські критики, ні панове Довженки. Ціла фільма „Щорс" — це облудне ошкалювання українського визвольного руху! Це не є ніякі „історичні факти": поляки ніколи не йшли на Україну весною 1919 р. Всі ми памятаємо, що весною 1919 р. поляки були ще під Львовом, щойно 16. липня 1919 УГА перейшла за Збруч, і що поляки пішли за нею аж на весні 1920 р. Другий такий „факт": Петлюра під протекцією німецької армії проголосив себе головою Директорії! Який же фальш! Чи ж не Петлюра, разом з Національним Союзом і Січовими Стрільцями полк. Е. Коновальця організував протигетьманське й протинімецьке повстання в осени 1918 року?

У фільмі „Щорс" навмисно помішано все накупу: гетьмана Скоропадського, генерала Петлюру, отамана Коновальця і т. п. Все це виходить неясно, замазано, що фактично ніхто не розбере, чого хотіла Україна.

Довженко, йдучи за вказівками „Сталінської лінії", не тільки поперекручував історичні факти, але кинув погану пляму „германофілізму" на цілий визвольний рух України, дарма, що цей рух був різко протинімецький, й вказує повстання Петлюри й Коновальця. Що більше, він висміває не тільки цілий український рух, але робить огидну карикатуру з українського війська. Це саме з німецьким і польським. (Не боронимо тих армій, алеж це теж „неісторичні факти").

3. Мова „Щорса" — совєтська.

„Щорс" — це продукція „Київської Фільмової Студії", отже української інституції, якби там і не було. Фільма зображає хоч сфальшовану й підбрехану, але всеж таки подію з України, ціла акція відбувається в Україні, всі люди представляють мешканців України, отже українців. Кожний сподівається, що він почує **українську мову!**

Алеж яке розчарування огортає вас, коли ви сядете в крісло. Вас ударяє в ухо звук „совєтської мови", цебто **російської**, з малою, дуже малою домішкою української мови.

Сам Микола Щорс, „герой" (фактично героєм є „батько" Боженко), говорить постійно російською мовою. Слова: „радіна", „барба", „Украйна", „Багун" (Богун) „Шевченко" (російська вимова) „Расєя", „гулять" і т. і. аж вас захочують скрикнути: московська погань!

А цей „герой України" і бореться за „визволення" українського народу!

Ця сама історія з іншими дієвими особами. Боженко, або званий „батько" у фільмі, це тип огидного малороса, пияка, темняги, який рветься розстрілювати „буржуазію" й фактично її вистрілює, а реве за своєю „маткою", яку німці вбили петлюрівські люди.

Він також говорить „совєтською мовою", подібно як інші босяки або „комбриги", як Петро, Савко й інші. Правда, замісць „водка" кажуть „горілка", одначе це ще далеко від української мови. Не дивниця, що люди, виходячи з вистави, роблять цілком слушну заввагу, що це московська фільма, а в ніякому разі — українська.

4. Ціль фільми „Щорс" — політична.

Випускаючи фільму „Щорс", Москва мала на думці за одним стрілом убити два заяці: а) скомпромітувати українські визвольні змагання за границею, б) висміяти та представити український національний рух чужим самому українському народові в Україні.

Коли мова про першу ціль, Москва руками Довженків представляє цілу боротьбу України з Москвою під двома кутами: 1) німецької інтриґи, 2) жидівських погромів.

Як уже сказано вище, фільма ця, мабуть роблена давніще (тепер хіба Москва не ображувалаб свого союзника, Гітлера!), мала показати, що будова української держави це німецька авантура. На фільмі навіть показується якийсь граничний стовп з українським і німецьким написом і тризубом: „Украіншес Райх" „Українська Держава". Дарма, що німці були викинені з України 1918 р., а боротьба за самостійність України ще довго велася, бо аж до 1921 р., москвини причеплюють „німецьку марку" рухові з тих часів, стараючися тим його компромітувати.

Це саме з жидівськими погромами. Відомо, що большевики намагались охрестити українців, та ще тих, що боролися за державність, жидівськими погромниками. Дарма, що проти погромів боровся сам уряд Петлюри і що їх виконували найбільш большевики, московські пропаґандисти стараються накинути на цілий український визвольний рух марку погромництва.

Представляючи українців як знаряддя Німеччини та жидівських погромників, Москва тим способом хоче компромітувати Україну перед чужим світом.

А для українців, які змушені жити в границях СССР і не знають, що діється в світі, Москва зарезервувала також чимало „арґументів", щоби переконати, що визвольні змагання України це пуста штука.

Передівсім у фільмі не представлено виразно противної сторони. Нема ні головних осіб, не видно навіть облич „Петлюравскіх бандітов". Все це замазано. Коли в Бердичеві маширують петлюрівські війська, то їх совєтські оператори не показують виразно, щоби, Боже борони, совєтський громадянин не побачив, що колишній старшина УНР був краще одітий, культурніше виглядав, як теперішні „красноармейци".

Полонених українських вояків прямо вважається за худобу, яка не знає, чому воює по стороні Петлюри. Затє Щорс та його обідранці — це хоробрі люди. Нераз кілька їх, з пяним „батьком" Боженком на чолі, розганяє цілі сотні петлюрівського війська (!). (Ми бачили саме навпаки, в Галичині, коли в 1920 р. кілька петлюрівців гнали цілі роти большевиків. Так було між іншим у серпні 1920 р. під Монастирисками й Бучачем — В. Д.).

В „Щорсі" старшини петлюрівської армії це обовязково комічні, грубі типи, дарма, що це був цвіт української молоді. Виграваючи українськими національними сентиментами, Довженки навмисно вживають Шевченкових слів як „великих батьків погані внуки"; петлюрівські війська (оркестра) гра-

(Продовження на ст. 3-тій)

З ДНЯ

МОСКОВСЬКІ ЧВАНЬКИ.

Москалі звісні з того, що люблять дуже хвалитись і викликувати в інших подив до себе. Мовляв, „диви, який я мудрий, який я хвацький". Нема нічого приємнішого для москаля, коли якийсь посторонний чоловік подивляє його роботу. Щоб збільшити цей подив, москаль готов собі карк скрутити.

Це з черги робить москаля брехливо-чванькуватим. Бо коли справжніми ділами не може викликати в когось подиву, то треба щось видумати. Звісні є приказки московського себехвальства. Хвалився раз москаль, що в Москві є такий „цар-колокол", себто дзвін, який, коли бамкне раз на Великдень, то голос його звучить до другого Великодня. Також є така „цар-пушка", що коли з неї вистрілити, то куля довкола землю опереже, а опісля знов у дуло той самої пушки залетить.

ЗАВВАГА НІМЦЯ.

Вихвалки москалів завважив уже колись німецький учений Олександер Пецольд. У половині минулого віку він про них написав такі думки: „Тоді, коли український учений вважає вибрану собою працю завданням свого життя і віддається їй без ніяких засторог, то великороси добачують у ній, на мою думку, здебільша лише засіб до того, щоб досягнути зовнішного відзначення... Є навіть приклади на те, що великоруські вчені послугувалися свідомо науковими помилками або й підробленими фактами, щоб лиш добути розголосу своїм змаганням проти загально принятих поглядів". (Диви Календар „Свободи" 1940 р.).

ЗАВВАГА „ВОРЛД-ТЕЛЕГРАМУ".

„Ню Йорк Ворлд-Телеграм" з 28 грудня 1939. на ту саму тему приносить редакційну статтю, в якій також висміває себехвальство москалів та водночас виказує, що те себехвальство нічого не варте. Навязуючи до теперішньої фінсько-советської війни, в якій москалі так беруть у шкіру, він остаточно повчає:

„Як довго ви не встані завдати комусь справжнього удару, не чваніться. Бо скоро стаєте маленькими в очах своїх глядачів і уляжете одному з наймогутніших атак — кпинам".

САРКАЗМ МАРКА ТВЕЙНА.

Щоб добре схарактеризувати московські перехвалки, „Ворлд Телеграм" наводить опис двох хвальків у повісті Марка Твейна, „Життя на Місісіпі". „Лиши мені його, він є моїм мясом", кричить на цілий рот один хвалько. „Я є первісний, залізно-щочний, мосяжно-осадний, мідяно-кишочний творець трупів із пустелі Арканзо. Дивись на мене! Шанований гураґаном, проклятий землетрусом, пів-брат холери, майже посвоячений з віспою, по стороні матери. Я зїдаю пятнацять крокодилів і випиваю бочівку горівки на снідання, коли я в повному здоровлі. А їм мішок гадюк і якогонебудь трупа, коли мені щось бракує. Я розколюю вічні скали самим поглядом, а заглушую громи, коли заговорю... Сиди тихо, спини свій віддих, бо отсе я берусь до роботи!"

ДРУГИЙ ХВАЛЬКО.

Другий хвалько, змальований там же Твейном, йому відповідає:"... А я шкробаю свою потилицю блискавками й заколихую себе до сну громами. Коли мені зимно, я розбурхую Мексиканський залив і купаюся в нім. Коли ж мені гарячо, я проходжуюсь себе середничною бурею... Я кладу руку на обличчя сонця й день роблю ніччю на землі. Я відкушу кусок місяця і спантеличу місячну переміну. Коли потрясу собою, то в порох обернеться горі. Уважай, дивись на мене крізь шкіру, а не голим оком. Я чоловік з камінним серцем і залізокипячими кишками. Склони свою шию і впадь ниць передо мною, бо отсе укохана дитина нещасть на тебе наступає!"

Так хвалився один і другий хвалько. А ціла та історія кінчиться тим, що маленький собі чоловічина підійшов до тих хвальків і обох збив на квасне яблуко. „Ворлд Телеграм" радить Сталінові ту книжку прочитати.

ТРИМАЙТЕ МЕНЕ СТО, БО ОДНОМУ НЕМА ЩО.

Скільки то советські хвальки, в Советах і за кордоном, вихваляли силу червоної армії! Немов лявіна, немов гураґан, вона розторощить усіх ворогів Советського Союзу — Японію, колись Німеччину, тепер Англію і Францію, одним словом, цілий світ, говорили вони. „Бережіться, ви всі, вороги країни рад, бо наша армія має груди з залізобетону, а в кишках її пливе розтоплена сталь", кричали на взір Твейнових хвальків всякі Молотови, Ворошилови, Кагановичі і навіть батюшка Сталін. Та тут появилась маленька Фінляндія і вже місяць так бє советських „велитнів" у шкіру, що аж дрантя летить.

(Продовження зо ст. 2-гої)

ють „Гей, там на горі Січ іде", а знову Щорсові „бойци" таки співають знані народні пісні як „Засвистали козаченьки", „Гей, не дивуйтесь" та, на глум чесним українцям, Шевченків „Заповіт". Перша пісня, де згадка про Січ вложена в уста „найгірших ворогів народу", петлюрівців, є тимсамим „контрреволюційною", інші співають „красноармейцям". Богуна вживається як димової заслони; його фігурою заслоняються Щорси й перед українцями й перед поляками.

На адресу Петлюри з уст „героя" Щорса та „батька" сиплеться здорова московська лайка, як „бандит", „пагромщік" і т. п. — щось подібне, як цими днями лає Москва фінляндського премієра Каяндера...

Коли хто глядить на цю московську фільму „Щорс", то найбільш болючо відчує те, що вона йде під українським іменем, а водночас зогиджуе все, що є найдорожче для кожного українця: національну честь і добре ймення України.

З ГОЛОВНОЇ УПРАВИ У. З. ХРЕСТА

Головна управа Українського Золотого Хреста ОДВУ отримала на днях перший Комунікат Українського Червоного Хреста з Женеви. З цього комунікату довідуємося, що в Женеві створено при Міжнародній Червоній Хресті секцію У. Ч. Х. Завданням цього відділу Українського Червоного Хреста, який є безпартійним, аполітичним, і наскрізь гуманітарним, є помагати українським збігцям, яких тепер є десятки тисяч по ріжних країнах. Отже цей У.Ч.Х. відноситься з проханням головно до українського жіноцтва, щоб воно своєю жертвенністю поперло цю його гуманітарну акцію.

По одержанні згаданого комунікату представниці головної управи У.З.Х. ОДВУ віднялися до місцевого американського Червоного Хреста в Ню Йорку, щоб засягнути опінії, чи тутешній Червоний Хрест не міг би прийти з поміччю акції Українського Червоного Хреста в Женеві.

Американський Червоний Хрест поставився прихильно до цього прохання, та заявив, що є можливість одержування такої помочи, якщо Український Червоний Хрест у Женеві є офіціяльно признаний Міжнародним Червоним Хрестом.

Отже головна управа У.З.Х. ОДВУ віднеслась писемно до Українського Червоного Хреста в Женеві, щоб він постарався про відповідну посвідку від Міжнародного Червоного Хреста щодо його правного існування.

Це була би справа помочи зо сторони Американського Червоного Хреста і вона це протягнеться якийсь час, поки цю поміч можна буде дістати. Та це не повинно стримувати нашої власної акції і нашої власної помочи тій, такій важній справі. Ми повинні переводити збірки для тої цілі та старатися дати якнайбільшу поміч. Управа Українського Золотого Хреста вислала вже до Женеви $75. На ту ціль зложили: відділ 15 У.З.Х. в Ню Йорку і відділ 58 У.З.Х. в Пітсфілд, Масс., по $20; відділ 29 в Когоз, Н. Й., $15; відділ 57 У.З.Х. в Форествіл, Конн., $10; п. Юстина Левицька $6 і С. Хомуськ $4.

Головна управа У.Ч.Х. ОДВУ віднеслася була з проханням до місцевих парохій щодо переведення збірки на цілі Американського Червоного Хреста. Робили ми це тому, бо вважаємо, що таку акцію, яку веде Амер. Червоний Хрест, повинен кожний поперти, а з другої сторони хотіли ми також зазначити, що українська іміґрація як цілість інтересується живо гуманітарною роботою цієї корисної організації та є свідома цього, що може недалекий той час, коли вона потребуватиме від цеї організації більшої та видатнішої помочи для українського народу.

На цілі Американського Червоного Хреста переведено збірки по таких церквах: у Ню Йорку в українській католицькій при 7-мій вул. зібрано $50; в укр. православній церкви при 14-тій вул. зібрано $19.07; в укр. пресвитерській церкві при 2-гій евені $6.96; в Джерзі Сіті, Н. Дж., в укр. кат. церкві $5 і в Йонкерсі, Н. Й., в укр. кат. церкві $3.83. Разом передано до Американського Червоного Хреста зо збірок від українців $84.86.

Недавно віднісся був до управи У.З.Х. ОДВУ нюйорський американський комітет для вистави народньої ноші ріжних національностей, щоб випозичити йому українські старинні строї. Зпоміж ріжних наших народних строїв, які має У.З.Х. ОДВУ, комітет вибрав буковинський стрій, уважаючи його найбільш оригінальним. Цей стрій буде виставлений в січні в Ракефелер Сентер, в так званім „Домі штуки".

Кожного року відділи У.З.Х. ОДВУ ходили з колядою на визвольну боротьбу та політичних вязнів. Коляда приносила завжди поважні жертви на згадані цілі. Та цього року потреби українського народу більші ніжколинебудь передтим. Український нарід знайшовся в такому положенні, що він зовсім не може сказати слова в своїй власній обороні. Тому ми повинні помогти цю оборону звідси з Америки. Нам треба освідомлювати не тільки американців, але взагалі світову публичну опінію про те важке положення і ту страшну неволю, в якій знаходиться наш нарід під ріжними окупантами, а зокрема під московсько-большевицьким режімом. На цю пропаґанду та інформаційну акцію потрібно грошей. Тому відділи У.З.Х. ОДВУ повинні власне піти з колядою на ту ціль.

Ми віримо, що відділи викажуть тепер таку працю і таку жертвенність, якої від нас вимагає ця важлива хвилина, яку переживає наш нарід. Не сміє бути в нас тепер застою в нашій праці. Теперішні воєнні часи вимагають від нас великих зусиль та організаційної зрілости. Нам треба поширяти зорганізовані жіночі ряди, щоб створити якнайбільшу зорганізовану силу. Кожна організована громада причиняється до тої сили. Тому не повинно бути ані одної громади, деб не повстали відділи У.З.Х. ОДВУ.

В останніх часах прибули до нашого жіноцтва, зорганізованого в рядах У.З.Х. ОДВУ, нові відділи в таких громадах: відділ 55 У.З.Х. в Гемпстед, Л. Ай., 56 у Вілмінґтон, Дел., 57 в Форествіл, Конн., і 58 в Пітсфілд, Масс.

За головну управу У.З.Х. ОДВУ:
Стефанія Галичин, голова.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

АМБРІДЖ, ПА. На річних зборах Бр. св. Николая, від. 276., зістав вибраний новий уряд на рік 1940: Михайло Гриневич, предс.; Микола Тисячний, заст.; Михайло Фук, секр.-кас.; Іван Новаківський, секр. рек.; контрольори: Юліян Монастирський і Іван Новаковський. Адреса секретаря: Michael Fuke, 946 Melrose Ave., Ambridge, Pa.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЗА ОДИН ФРОНТ БОРОТЬБИ З ВОРОГАМИ.

Єднаються наші вороги, коли їм треба на нас де наступати. Бачимо власними очима, як єднаються фіни в Америці, щоб допомогти Фінляндії. Чиж може бути інакше з нами? Хто має право розбивати змагання до єдности? Яка партія і чиї погляди? Не може мати тепер серед нас місця голос, що вбиває Всеукраїнський Національний Конґрес. Коли проголошено, що в ньому може знайти місце кожна громада, кожна парохія, кожне братство чи сестрицтво, словом, кожне народне наше товариство, то що більше можна зробити, які більші можна признавати права? Отой Провід, що буде вибраний нашим загалом на Конґресі, матиме багато до роботи. Його жде тяжка і відповідальна праця. І про ту працю нам тепер треба думати, а про нищо інше. Браття і Сестри! Нам треба єдности, бо розбиті нічого не осягнемо, бо ми заслабі. Вороги далі пють українську кровцю, а ми будемо тут спорити над тим, хто дав почин до скликання Конґресу? Будемо гризтися за марницю, коли ворог душить наших рідних? Я скажу: Панове редактори, ставайте перші всі до одного фронту боротьби з ворогами. Це ваш обовязок. Давайте тим добрий приклад іншим.

А Шандровський,
Куртіз Бей, Мд.

ДО СПІЛЬНОЇ ПРАЦІ!

Ось таких нам тепер треба гогосів, як ті, що зачали появлятись у „Свободі", що взивають до припинення братовбивчої боротьби, а злуки в боротьбі з червоними чи якими там іншими катами. Хай наші провідні люди тепер не ховаються в мишачих дірах, а хай кожний відважно стане за один фронт. Всі як один беріме тепер до позитивної праці. Всі як один попрім Всеукраїнський Національний Конґрес, що має відбутися в днях 16 і 17 березня. Там ми всі зійдемося з усіх наших громад, бо, як чую, то кожний рад, що цю праву так добре вирішено, бо кожний хоче, щоби був між нами спокій та щоб уся наша увага була звернена на боротьбу з ворогами і наїзниками.

І. Приступа, Лудлов, Масс.

ВОЄННА ПРИКРАСА.
Англійська дівчина в шоломі з різдвяною омелою.

НА РІЖНІ ТЕМИ

МІЖВІРОІСПОВІДНА ДЕМОНСТРАЦІЯ.

Американські газети донесли, що 1,200 студентів зібралося оноді на збори, що відбулися в Міській Колеґії Ню Йорку в цілі створення спільного релігійного фронту для поборювання ідеольоґій Европи та поширення демократичних засад толеранції і свободи віроісповідання.

Промовляли на вічу духовники ріжних віроісповідань. Ніхто з тих духовників певно не ждав, щоб котрийнебудь інший духовник вирікся своїх питомих йому релігійних вірувань. Кожний оставався далі членом своєї церкви. Кожний говорив зо становища своєї церкви. Обєдналися вони для одної цілі, яку виразно проголосили: поборювати ідеольоґії Европи й обороняти демократичні засади терпимости.

Американські газети подали потім світлину трьох головних бесідників: католицького священика, протестантського проповідника й жидівського рабіна. Ця світлина певно поставить неодному українцеві питання: чи не добре булоб, якби в подібний спосіб зійшлися при спільній акції представники ріжних українських угруповань?

СПІЛЬНА РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ.

Англійський уряд признав як представниками чехословацької бортьби за встановлення наново чехословацької републики так званий чехословацький комітет.

У цьому комітеті є преріжні люди: представники бувшого чехословацького уряду, представники чеської армії, представники фабрикантів, провідник католицької партії, представник аграрної партії і т. і. Видно, комітет старався обняти своїм складом найріжніші партії, урядові департаменти, тощо.

Чи дивниця, що такі репрезентації народу признають і чужі уряди?

ОБЄДНАНИЙ КИТАЙ.

Ґалдор Генсон, молодий американець, що дістався з Америки до Гонолюлю „зайцем", до Китаю „під палубою", що мандрував по Китаю волокитою, описав свої пригоди в цікавій книжці „Людські зусилля: Історія китайської війни".

Між іншими цікавими спостереженнями, які цей автор набув у такий небувалий спосіб, є спостереження, що японці мають на Китай величезний вплив: вони обєднують Китай. Очевидно, таке обєднання Китаю не є зовсім у намірі японців. Але вони все таки Китай обєднують.

Не хотячи: раз, навчаючи багатьох китайців у японських університетах, а подруге, ще більше, воюючи з Китаєм і показуючи йому практично, що лише обєднаний Китай зможе опертися японській навалі.

З подібними обсерваціями виступили недавно теж два інші газетярі: Едґар Снов і Аґнес Смедлі, що разом писали про так званий „червоний Китай". Ця обсервація замітна тому, що, як усякому відомо, китайці саме дуже слабо обєднувалися. Це покійний американський гуморист Бил Роджерс сказав про них: „Нема нічого такого розумного, як один китаєць, і нема нічого такого дурного, як два". Тепер ці самі китайці не лише добачили потребу співпраці, але й відчули її потребу настільки, що справді вже починають іти разом.

Коли до потреби співпраці дійшов уже 400-міліоновий нарід китайців, чи не пора вже це зрозуміти 40-міліоновому народові українців?

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ПРЕТ АМБОЙ, Н. ДЖ. Мітинґ Бр. св. Василія, від. 168., відбудеться в пятницю, 5. січня 1940., в годині 7. ввечір, в гали У. Н. Дому, 760 Стейт Стр. На річних зборах ми ухвалюємо рік-річно, що наші мітинґи мають відбуватися в першу неділю по першім. Однак наш перший мітинґ в році 1940. мусить відбутися в пятницю, бо в неділю, припадає українське Різдво. Тому уряд відділу вважав за відповідне зробити мітинґ у пятницю, щоби члени мали нагоду відсвяткувати своє Різдво без перешкод. У неділю, 14. січня, припадає річниця Братства св. Василія й тому знову не могли робити мітинґу, бо іншим відділам буде припізнений мітинґ. Уряд просить всіх прибути на мітинґ як один, бо є ще недокінчені справи з річного мітінґу, а то читання статуту. Просимо на 7. годину ввечір. — Григорій Дячишин, предс.; Григорій Бабин, кас.; иПлип Мацик, секр., 426 Wagner Ave., Perth Amboy, N. J.

WILKES-BARRE, PA. The St. John Baptist Society, Branch 223 of Wilkes-Barre, Pa., held their yearly meeting Dec. 10, 1939. The following officers were elected: Pres. Mr. John Choley; Vice-Pres. Mr. Sam Shopiak; Treas. Mr. Luke Chubada; Asst. Treas. Mr. John Oneschak; Fin. Sec. Mr. Theo. Hrynkiw; Asst. Fin. Sec. Mr. John Barnas; Rec. Sec. Mr. John Hrececin; Asst. Rec. Sec. Mr. Peter Mallborsky. The Brotherhood was to hold their monthly meeting on Jan. 7, 1940, but on accont of Christmas Holidays it will be postponed until Jan. 14, 1940. All members are asked to make all payments promptly, the members who owe back dues will be suspended. Mr. John Choley, Pres., urges all members to attend the meeting. Important matters will be discussed. The Branch 223 members wish all members of the U. N. A. a Merry Christmas & a prosperious New Year for more members. — John Hrececin, Rec. Sec.

ГЕРКІМЕР, Н. Й. Місячні збори Тов. Запорозька Січ, від. 192., відбудуться в неділю, 7. січня, в годині 2. пополудні, в У. Н. Домі. Проситься всіх членів, місцевих і позамісцевих, прибути на ті збори. Уряд на 1940. такий: Олекса Ангел, предс.; Олекса Ціко, заст.; Максим Сухапчик, кас.; Микита Ґось, заст.; Матвій Політило, секр.; Михайло Бурчицький, заст.; оглядачі хорих: Константин Ліщинський і Терентій Факс; контрольори: Ілько Верещак, Василь Брикайло і Михайло Бундик. — Матвій Політило, секр.

ВІТАМІНОВІ ПІГУЛКИ

Вітаміни — то такі частинки поживи, що держать тіло при здоровлі. Та не кожна пожива має в собі вітаміни. В самім мясі, варених бараболях та хлібі дуже мало вітамінів. Та є їх подостатком у набілі, свіжій городині та яйцях. Можна вітаміни їсти і в формі пігулків. Однак такі пігулки досить дорогі. Тому ліпше їсти таку поживу, що має в собі багато вітамінів.

ПИСАНІ ДОГОВОРИ НАЙМУ ФАРМ

Адміністраційний відділ для поліпшення господарських справ видав у Вашинґтоні заяву, в якій пояснює значіння писаних договорів. Уряд дораджує тим фармерам, які винаймають землю, щоб не заключували усних договорів з власниками, бо такий договір часто доводить до непорозуміння. Найкраще, і то для обох сторін, робити писані договори, бо тоді не може бути ніяких непорозумінь.

На таку пораду повинні звернути увагу особливо ті чужинці, що приїздять до Злучених Держав з наміром осісти на фармах і займатись управою землі. Таких є поважне число і вони показуються дуже добрими фармерами. Осівши на винайймленій фармі, досвідчений чужинець скоро розгосподарюється, робить поправки на фармі і згодом її купує собі на власність. У цім власне випадку між чиншовиком і власником фарми виходять непорозуміння. Бо як чиншовик не має писаного договору, в якім булоб зазначене, що він має першенство на купно тої фарми, котру управляє, то власник кожної хвилини може її продати або винайміти тому, хто більше заплатить. Такі випадки бувають дуже часто навіть тоді, як між власником і чиншовиком є усна угода. Нечесний власник фарми може легко її зломити і наразити чиншовика на великі неприємності, бо як навіть справа опиниться в суді, то, не маючи писаного договору, чиншовикові є тяжко доказати, що власник зломав усну угоду.

Тому власне згаданий адміністраційний відділ для поліпшення господарських відносин радить усім тим людям, які збираються винаймати й обробляти фарми в Америці, заключувати з власниками писані договори. А власники також повинні знати, що як чиншовик має на письмі, що власник за рік чи два його з фарми не викине, то він обробляє землю як свою власну і взагалі краще дбає за господарку. А це дуже багато значить.

Державні урядники з департаменту рільництва, які працюють над справою поліпшення господарських відносин у Злучение Державах, виробили дуже вигідні договори для фармерів. У них є виразно зазначено, що як чиншовик зробить на фармі уліпшення, як побудує будинки, тощо, то власник повинен йому за те заплатити.

Такі фармерські договори можна дістати з: Farm Security Administration, Washington, D.C.

ФЛІС.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ШІКАҐОВСЬКА ХРОНІКА

Подає **Степан Куропась.**

Буджет міста Шікаґа на 1940 рік виносить 58 міліонів долярів, отже є більший від буджетів деяких европейських держав, як от Латвії, Естонії чи Литви. Як відомо, Шікаґо не має війська, а тимсамим і військового буджету. Усі видатки йдуть на адміністрацію. В буджеті є узгляднена сума 200 тисяч долярів на саме лише очищення міста від снігу. Місто задумує закупити нові вантажні авта для збирання сміття і відпадків, такі самі, як їх має місто Ню Йорк, а які коштують по 6,0000 дол. Місто Ню Йорк позичило вже один такий „смітярський трок" для переведення досвідів у нашому місті. Нюйорські вантажні смітярські авта зовсім криті і мають 21 кубічних ярдів поемности в порівнянні до теперішних 7-ярдових шікаґовських.

О. Максим Марків, місіонар Ч.С.В.В., святкував у неділю, 24. грудня, 10-ліття свойого священства. Шановний ювилят це один з душпастирів нового українського покоління, вихованого в страхіттях світової війни і загартованого в боях за українську державність. Служив в австрійській армії, а потім в українській, в ріжних частинах. Був на фронті в складі 8-мої самбірської бриґади під Хировом, командував гуцульським курінем славного 24-го коломийського полку піхоти, а з групою Гофмана 3-го корпусу Кравса перейшов бої, що дуже гарно описані в Літописі Червоної Калини. З розгромом армії заміняв „кріс за хрест святий", вступив до монастиря Ч.С.В.В., де по 6 роках студій і двох новіціяту тав священиком. Чи може людина, що загартована в полумях війни, що бачила потоки крови, що сама кріпко держала кріс славної Української Галицької Армії, стати іншою, як була? Ось тим і дасться пояснити те, що о. Марків є один з тих, що все знаходив розуміння для діл тих відомих і невідомих українських „лицарів абсурду", що гинули на польських шибеницях, розлучаючися з життям з іменем Христа й України на устах, та що в останніх хвилинах свого молодого життя, заки душа їх не розлучилася з тілом, клали основи під нову українську епопею визвольної боротьби. В часі, коли ці люди не знаходили в декого в Америці належного зрозуміння, коли їх смерть уважалося за нерозумну забаву дітваків, прислала Рідна Земля до нас священика „нової школи", що привіз до нас вогонь і голос тої новітньої української нації, що зродилася в страхіттях війни з крови молодих лицарів визвольних змагань нації. Як мило було нам у Шікаґу слухати палких слів о. Маркова, як він у часі своїх проповідей підчас Різдва Христового передав поклін тіням наших героїв, як здоровив тих, що караються в тюрмах за нашу слушну справу. Мило було слухати цього українського монаха чину о.о. василіян. Мило було й плакати в церкві в часі його проповідей. От такий то о. Марків, якого в нас усі люблять і який усе мав повну церкву людей, коли до нас приїжджав. І хоч у нашому місті є й головний осідок чину о.о. василіян на Америку, то о. Марків, як місіонар, у нас стало не перебуває, а їздить по українських громадах зо словом божим і народнім..

В церковній салі парохії о.о. василіян на Норт Сайді, при участі парохіян і сімох священиків, сидів скромний цей український „духовний лицар" і радів дітьми, що його витали. Радів усними, листовними і телеґрафічними привітами з ріжних громад Америки, а душа його час від часу перекидувалася в рідний край, де лишив стареньку матір у рідній Самбірщині. Отці василіяни мали в його честь і окрему програму, „День св. Андрія". Був і бенкет. Програмою проводив ігумен о. А. Сенишин, щирий друг і сповідник о. ювилята. На ювилею був присутній прибулий недавно з краю о. д-р Ваньчик, парох хорватської греко-католицької церкви на Савт Сайді, який, хоч хорват з роду, навчився української мови підчас своїх студій у Римі. На закінчення програми промовив і сам о. Марків. Говорив коротко, скромно. Боронив України з крісом у руках, а коли не було можливости дальше цього робити, хопив за іншу зброю, за хрест, за символ правди і слушности нашої справи. Жовто-блакитний прапор був у нього завжди дороговказом і я певен, що колиб зайшла потреба ще раз станути в бій за нього, о. Марків зробив би це без вагання. Гарне, незатерте враження осталося в душах шікаґовських громадян по цьому скромному ювилею.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ.

Т. С., Стейплтон, Н. Й. — У „Свободі" з 19 грудня 1939 р. був поміщений звіт жертв, зложених на 8-мім конґресі Обєднання. В тім звіті має бути додано: Г. Демкович зложив $10 від 211 відділу У. Н. Союзу в Стейплтоні, Н. Й.

КОЛЯДИ І ЩЕДРІВКИ

на

РІЗДВО ХРИСТОВЕ І БОГОЯВЛЕННЯ

з додатком пісень

СТРАСТНИХ, ВОСКРЕСНИХ І ІНШИХ ПІСЕНЬ ЦЕРКОВНИХ

Ціна 35 центів.

Замовлення і гроші слати до:

"SVOBODA,"

83 GRAND ST., (P. O. BOX 346), JERSEY CITY, N. J.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ВАЖНІ ПОДІЇ В 1939. РОЦІ.

Складання зброї поляками перед німецьким військом у Варшаві 27. вересня.

РАДІОВІ ПРОГРАМИ

Радіо програма „Голос України" під проводом **Родіона Сліпого,** що надається на повітря **кожного понеділка й пятниці від години 6. вечером** зо стації **WARD — 14 Cl., в Брукліні, Н. Й.,** передасть **святочну програму на український Св. Вечір,** то є **6. січня, 10:30—11. вечером** з тої самої стації. 2-3

—o—

КОЛЯДИ НА РАДІО.

Зближаються Різдвяні Свята. Всі установи, а особливо церковні парохії, приготовляються, щоб ці дні велично відсвяткувати. Співацькі гуртки, чи хори дбають про те, щоб найширший загал укр. громадян міг почути краску наших колядок.

Хор „Бандурист", при Укр. Прав. Парохії Пресв. Богородиці в Бофало під управою пані С. А. Берик, приготовляє ряд коляд і в суботу, 6. січня, на Святий Вечір, від години 5.45 до 6. вечером, буде співати через місцеву радіо-стацію WGR, 550 Кс. В програму входять:

Бог предвічний, — В. Матюка.
По всьому світу, — К. Стеценка.
Що то за предиво, — К. Стеценка.
На небі зірка, — В. Матюка.
Щедрівка (дзвони) — Д. Котка.
Щедрик, — М. Леонтовича.

Булоб добре, щоби слухачі посилали свої писемні завваги до згаданої стації та висловлювали бажання побільшення укр. програми.

І. Шеремета.

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

Дня 28. грудня 1939. помер у Савдифілд довголітній член Тов. „Галицька Січ", від. 207. У. Н. Союзу,

ТЕОДОР ТИМКОВИЧ.

При смерті мав 67 літ.

Покійний походив зо села Вушнів, повіт Золочів, Галичина. Вступив у члени Укр. Нар. Союзу в 1919 року. Брав колись живу участь в українському житті, займався організуванням відділу 207.

Похорон відбувся 30. грудня. Члени Товариства взяли ґреміяльну участь у Похороні.

Нехай Йому земля буде легка!

Василь Ґудима, секр.

ТАРЗАН І ВОГНІ ТОРУ

(56)

Як лише Тарзан вийшов з кімнати, Дарно звернувся до майора Буртона з запитом: „Хто є той д-р Вонґ? Чи ви знаєте його від давна?" „Він підійшов до мене в Найробі, коли я організував експедицію з тубильців. Він тоді жертвував мені свої услуги в тій експедиції, на що я, зрозуміло, згодився", відповів Буртон.

„Чи він мав які рекомендаційні письма?" — знов запитав Дарно. „Так, дуже добрі. Він мав поручаюче письмо від імперіяльного музею в Пекіні. Або що? Чи ви підозріваєте його в чому?" На ту відповідь француз здвигнув плечима. Він справді підозрівав китайця, але не мав на це доказів.

По хвилині він завважив: „Він чомусь захоплюється дуже самоцвітами: занадто, як на чоловіка науки пристало". В міжчасі Тарзан і китаєць у товаристві сторожа прямував до кімнати, в якій мала знаходитись королева. Втім Мунґо вказав їм великі залізні двері і впустив їх туди наперед.

Опісля він скоро замкнув за ними двері, лишаючися за ними. Тепер Тарзан і Вонґ почули в другім куті напівтемної кімнати, в якій вони нагло знайшлися, сильний рев льва. „Лев!" — закричав китаєць. „Відкрийте двері, втікаймо", кричав він далі. При тім він кинувсь до дверей. Але двері були засунені.